

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN ONDERZOEK NAAR KWALITEITSVERBETERING

P.C. Basisschool De Rivieren

Plaats : Amsterdam
BRIN nummer : 04LA|C1
Onderzoeksnummer : 293535
Datum onderzoek : 11 juli 2017
Datum vaststelling : 11 oktober 2017

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
2	EINDOORDEEL	6
3	TOELICHTING	8
4	REACTIE VAN HET BESTUUR	14
5	OPZET VAN HET ONDERZOEK	16

1 INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 11 juli 2017 een onderzoek naar kwaliteitsverbetering uitgevoerd op P.C. Basisschool De Rivieren. Daarbij is gekeken naar de kwaliteit van het onderwijs en naar naleving van wet- en regelgeving. De aanleiding voor dit onderzoek was het volgende.

Tijdens het kwaliteitsonderzoek dat is uitgevoerd op 14 november 2016 stelden wij tekortkomingen vast in de opbrengsten en het onderwijsleerproces op P.C. Basisschool De Rivieren. Deze zijn beschreven in het inspectierapport dat is vastgesteld op 18 januari 2017. De kwaliteit van het onderwijs is toen als zeer zwak beoordeeld en wij hebben ons toezicht geïntensiveerd. Om na te gaan of de eerder vastgestelde tekortkomingen zijn opgeheven en de kwaliteit van het onderwijs weer voldoende is, hebben wij nu een afsluitend onderzoek naar de kwaliteitsverbetering uitgevoerd.

2 EINDOORDEEL

Kwaliteit

Wij kennen aan de basisschool De Rivieren het basisarrangement toe. De kwaliteit van het onderwijs is weer voldoende. Dit betekent dat de school niet langer onder intensief toezicht valt.

Belangrijkste bevindingen

Basisschool De Rivieren heeft in korte tijd op bijna alle onderzochte onderdelen haar kwaliteit weer naar een voldoende niveau gebracht. Zo zijn de eindresultaten in 2017 voldoende, is het didactisch handelen verbeterd en zijn de leerlingen aantoonbaar meer betrokken bij de les. Verder is de zorg op orde en stuurt de kwaliteitszorg in voldoende mate de verbetering van het onderwijs.

Deze mooie ontwikkeling is het resultaat van gezamenlijke actie van het bestuur en het team door gericht en planmatig aan de slag gegaan met de verbetering van het onderwijs. Het bestuur heeft geïnvesteerd in extra deskundig personeel en versterking van de condities voor goed onderwijs. Het verbeterplan richt zich allereerst op wat de school ziet als het versterken van de basis van goed onderwijs namelijk; een duidelijke aansturing, verbeteren van de didactische en pedagogische vaardigheden van het team, de zorg en begeleiding op orde brengen en een cyclisch systeem van kwaliteitszorg. In de volgende fase van het verbeterplan blijft de borging van belang, tegelijkertijd is er ook meer ruimte om te werken aan de vormgeving van het daltononderwijs.

Het bestuur is actief betrokken bij dit verbeterproces door maandelijks voortgangsgesprekken te voeren met de schoolleiding, lessen te bezoeken en te spreken met ouders en leraren. Deze actieve betrokkenheid wil het bestuur continueren in het schooljaar 2017-2018.

In de school is merkbaar dat het team zich geprofessionaliseerd heeft middels scholingen en door te leren van feedbackgesprekken na de lesbezoeken van de directie, de intern begeleider of een externe specialist. Deze professionalisering komt niet alleen tot uiting in het leren met en van elkaar en in het geven en ontvangen van feedback, maar ook door zelfreflectie op het eigen handelen.

Bovengenoemde ontwikkelingen hebben geleid tot voldoende oordelen. Verbetering is nog nodig bij het onderwijs aan de kleuters en de

woordenschatontwikkeling in alle groepen. Gezien de uitkomsten van dit kwaliteitsonderzoek hebben we vertrouwen dat de school deze noodzakelijke verbeteringen ook gaat realiseren.

3 TOELICHTING

Hieronder staan de indicatoren die in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs 2012. Indicatoren die bij een kwaliteitsonderzoek de doorslag geven of een school (zeer) zwak is, de zogeheten normindicatoren, zijn gemarkeerd met een asterisk. Voor een overzicht van alle normindicatoren zie het Toezichtkader po/vo 2012 op www.onderwijsinspectie.nl. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. zeer zwak
2. zwak
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen

Opbrengsten

Opbrengsten		1	2	3	4	5
1.1*	De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			•		

De eindopbrengsten zijn als voldoende beoordeeld. Dit oordeel is gebaseerd op de resultaten van de eindtoets in de groepen 8 van de laatste drie jaar. In 2015 en 2016 liggen de resultaten onder de ondergrens, maar in 2017 liggen de resultaten boven de bovengrens. Via een gericht plan van aanpak heeft de school de leerlingen van groep 8 weer op het te verwachten niveau gebracht.

Leerstofaanbod

Leerstofaanbod		1	2	3	4
2.1*	Bij de aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.			•	
2.2*	De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			•	
2.4*	De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerlinggewicht biedt bij Nederlandse taal leerinhouden aan die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.		•		

Het leerstofaanbod van De Rivieren voldoet aan de kerndoelen. De school gebruikt methoden die het werken op meerdere niveaus mogelijk maken. Hierdoor werken de beter presterende leerlingen met plusopdrachten en krijgen de leerlingen die moeite met de stof hebben de minimumdoelen. Verder biedt de school de leerdoelen aan tot en met het niveau van groep 8.

De school heeft inmiddels haar taalbeleid aangepast om tegemoet te komen aan de diversiteit van haar leerlingenpopulatie. De groep leerlingen met een taalachterstand of moeite met het Nederlands is de laatste jaren toegenomen, waardoor gedegen woordenschatonderwijs nodig is voor deze groep. De verbetering van het taalonderwijs gaat volgend jaar starten door de invoering van een nieuwe taalmethode met een goede woordenschatlijn. Ook heeft het team een keuze gemaakt voor een nieuwe methode voor aanvankelijk lezen. Gedurende het implementatieproces van deze methoden krijgt het team begeleiding onder andere bij de woordenschatdidactiek. Omdat de vertaling van dit beleid volgend schooljaar plaatsvindt, hebben we indicator 2.4 nog als onvoldoende gewaardeerd.

Tijd

Tijd		1	2	3	4
3.1	De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.			•	

De directie heeft direct na het kwaliteitsonderzoek in november 2016 de ouders aangesproken om op tijd te komen en hiervoor de regels aangescherpt in een protocol te laat komen. De directie geeft aan dat het te laat komen is teruggebracht, maar het blijft een punt van aandacht. Daarnaast is kritisch gekeken naar de onderwijstijdentabel en zijn afspraken

gemaakt over de in te plannen leertijd per vakgebied voor de kernvakken rekenen en taal. Uit de lesroosters blijkt dat de leraren nu voldoende tijd aan de basisvakken besteden.

Didactisch handelen en afstemming

Didactisch handelen		1	2	3	4
5.1*	De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.			•	
5.2*	De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.		•		
5.3*	De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.			•	

Afstemming		1	2	3	4
6.2	De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.3	De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	

Het didactisch handelen van de leraren vroeg in november 2016 op schoolniveau op twee onderdelen om verbetering namelijk de taakgerichte werksfeer en de betrokkenheid van leerlingen. Verder was de afstemming van de instructie op de behoefte van de leerlingen onvoldoende. Nu stellen wij vast dat de school op bijna alle onderzochte indicatoren van didactisch handelen en afstemming voldoende kwaliteit laat zien.

De school heeft dan ook sterk ingezet op het verbeteren van de didactische- en analysevaardigheden van het team. Het directe instructiemodel is herkenbaar in de les en te zien is dat de leerlingen de werkwijze en de routines kennen. Een deel van de leraren gebruikt een coöperatieve werkvorm of een gezamenlijke instapoefening hetgeen positief werkt op de betrokkenheid van de leerlingen. Over het algemeen gaan de leerlingen snel aan het werk met hun opdrachten en weektaak.

De taakgerichte werksfeer is in de midden- en bovenbouw dan ook toegenomen, maar in de kleuterbouw is verbetering noodzakelijk. Nu duren de kringgesprekken veel te lang en zijn de gestelde doelen te algemeen. Hierdoor gaat een deel van de kleuters zich vervelen en voor de jongste kleuters is het soms te moeilijk waardoor het rendement van de les te laag is. Dit moet beter door meer doelgerichte aandacht voor ontluikende geletterdheid en -gecijferdheid. Hierbij is het nodig om verschil te maken in de doelen

(opklimmend in moeilijkheidsgraad) bijvoorbeeld bij de ontwikkeling van het getalbegrip voor groep 1 en 2. Daarnaast is verbetering nodig op het vlak van interactief onderwijs met aandacht voor woordenschatontwikkeling en taalproductie. Tenslotte is winst te behalen bij het stimuleren van de actieve betrokkenheid van de kleuters door mee te spelen en samen te oefenen in een uitdagende en talige leeromgeving.

Zowel de afstemming van de instructie, als de afstemming van de verwerkingsopdrachten beoordelen wij nu als voldoende. Leerlingen krijgen op hun eigen niveau instructie en de beter presterende leerlingen hoeven niet met alle instructies mee te doen. De leraren gebruiken de analyse van de methodegebonden toetsen bij de planning van de lesdoelen in het volgende blok. Komt datzelfde lesdoel weer aan de orde dan weet de leraar welke leerlingen extra instructie nodig hebben. Hierdoor is de cyclus van handelingsgericht werken versterkt en de afstemming van de instructie vooraf al vastgelegd in de planning. Bij rekenen gebruiken de leraren bij de extra instructie ook ondersteunend concreet materiaal.

Begeleiding en zorg

Begeleiding		1	2	3	4
7.1*	De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			•	
7.2	De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.			•	

Zorg		1	2	3	4
8.1	De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.			•	
8.2	Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.			•	
8.3*	De school voert de zorg planmatig uit.			•	
8.4	De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.			•	

Tijdens het vorige onderzoek in 2016 beoordeelden wij de meeste onderdelen van de begeleiding en zorg als onvoldoende. Nu zijn alle onderdelen voldoende hetgeen een mooie ontwikkeling is. De school heeft zowel ingezet op het wegwerken van achterstanden in de zorg als op het scholen van het team in analysevaardigheden en het maken van groepsoverzichten en groepsplannen. Daarbij is de kennis over het opbrengstgericht- en handelingsgericht werken opgehaald en verdiept. Komend jaar gaan de intern

begeleiders samen met het team kijken hoe zij al die verschillende documenten kunnen compacten, waardoor de administratieve last vermindert.

De interne begeleiders hebben de leerlingen met speciale onderwijsbehoeften in kaart gebracht en voor deze leerlingen passende arrangementen aangevraagd en individuele plannen en ontwikkelingsperspectieven (OPP's) opgesteld. Op gezette tijden vindt de evaluatie plaats en bepaalt de school de vervolgstappen in de zorg. Verder heeft de school voor het komend schooljaar voor groep 7 en groep 8 een plan van aanpak gemaakt dat gebaseerd is op de analyse van de toetsen van het LVS en de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Door alle ingezette acties, afspraken en werkwijze kunnen we concluderen dat nu het zorgsysteem van de school weer op orde is.

Kwaliteitszorg en voorwaarden voor kwaliteitszorg

Kwaliteitszorg		1	2	3	4
9.1	De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			•	
9.2	De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.			•	
9.3	De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.			•	
9.4	De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			•	
9.5	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.			•	
9.6	De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			•	

Voorwaarden voor kwaliteitszorg		1	2	3	4
10.3	De schoolleiding zorgt voor een professionele schoolcultuur.			•	
10.4	Bij de zorg voor kwaliteit zijn bestuur, directie, team en andere belanghebbenden betrokken.			•	

Drie onderdelen van de kwaliteitszorg; evaluatie van het onderwijsleerproces, de borging en de verantwoording zijn in november 2016 als onvoldoende beoordeeld. Nu vinden wij dat alle onderdelen van de kwaliteitszorg van voldoende kwaliteit zijn, al blijft de borging een punt van aandacht. Ook de voorwaarden voor kwaliteitszorg zijn nu op orde. Het bestuur heeft geïnvesteerd in de personele bezetting van de school en is intensief betrokken bij de schoolontwikkeling. De directeur, de (interim) intern begeleiders en het voltallige team hebben hard gewerkt om de kwaliteit te verbeteren. Er is vooral een omslag zichtbaar in de professionele cultuur; leraren bespreken de onderwijskwaliteit, vergroten hun kennis en vaardigheden en zijn in staat om beter aan te sluiten op de niveaus van de leerlingen. Dat het verbetertraject zo

snel en zo daadkrachtig is verlopen verdient een compliment.

Ook de samenspraak met de ouders en de verantwoording van de stappen in het verbetertraject zijn, volgens de ouders waarmee wij hebben gesproken, duidelijk verbeterd. De medezeggenschapsraad (MR) krijgt sneller informatie en voelt zich meer gehoord waardoor zij actiever kan participeren. Via ouderavonden, de nieuwsbrief en persoonlijk contact zijn de ouders meer bij de school en het verbetertraject betrokken.

Ook de leerlingenraad voelt zich gehoord. De leerlingen krijgen inspraak bij belangrijke veranderingen die de directie wil doorvoeren. De verandering van het plein is daar een mooi voorbeeld van. Zij zien ook de verbeteringen en vooral in meer duidelijkheid over de schoolregels.

De directie heeft tijdens het verbetertraject bewust ook de positionering van de school in de buurt met het team en het bestuur besproken. Nu de basis van de onderwijskwaliteit weer op orde is, kan het team zich meer gaan richten op de schooleigen doelen waarbij zij de vormgeving van eigentijds daltononderwijs weer op gaat pakken.

Overige wet- en regelgeving

Overige wet- en regelgeving		Ja	Nee
NT1A	De inspectie is in het bezit gesteld van de geldende schoolgids (art. 16, lid 2 en 3, WPO).	•	
NT2A	De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende schoolplan (art. 16, lid 1 en 3, WPO).	•	
NT4A	Er is voldoende onderwijstijd geprogrammeerd om te kunnen voldoen aan de daarvoor gestelde minima (art. 8, lid 7 onder b, WPO).	•	

Wij concluderen dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.

4 REACTIE VAN HET BESTUUR

Dit rapport beschrijft de oordelen van de inspectie over de kwaliteit van het onderwijs op P.C. Basisschool De Rivieren.

We hebben de school en het bestuur gevraagd om de ontwikkelrichting aan te geven op basis van de eigen kwaliteitsoordelen en die van de inspectie en welke stappen de school gaat ondernemen om de kwaliteit verder te verbeteren.

Hieronder geeft het bestuur zijn reactie:

De school en het bestuur zijn zeer tevreden met het toekennen van het basisarrangement en herkennen de bevindingen van de Inspectie op de nog (verder) te ontwikkelen punten.

Er ligt een intensief en planmatig verbetertraject dat de komende jaren wordt doorgezet om de onderwijskwaliteit verder te verhogen en voor de langere termijn duurzaam te maken. Er wordt zorg gedragen voor continuïteit, professionele cultuur, onderwijskundig leiderschap en kwaliteitszorg. Het bestuur blijft hierbij een actieve houding innemen door regelmatig met directie het gesprek over onderwijskwaliteit te voeren.

Bij onderwijs aan kleuters wordt gewerkt aan het versterken van een taakgerichte werksfeer, meer doelgerichtheid en grotere betrokkenheid door de introductie van spelend leren. De leerdoelen worden vanuit een rijk ingerichte leeromgeving en verrijkte hoeken aangeboden. Hiervoor is een leerteam het Jonge Kind samengesteld onder leiding van een externe consultant van de Katholieke Pabo Zwolle.

Er ligt een taalbeleidsplan dat systematisch weergeeft hoe het taalonderwijs binnen De Rivieren verbetert. Dit start met de introductie van een nieuwe allesomvattende taalmethode voor de groepen 4 t/m 8 en een methode voor aanvankelijk leren lezen in groep 3. Deze introductie wordt begeleid door externe experts. Daarnaast is er separaat aandacht voor woordenschatdidactiek, door de eigen taalspecialist.

Er ligt voor groep 7/8 een specifiek plan van aanpak om de eindopbrengsten op niveau te houden.

5 OPZET VAN HET ONDERZOEK

Op 11 juli 2017 hebben de volgende onderzoeksactiviteiten plaatsgevonden:

- een documentenanalyse;
- gesprekken met verschillende groepen belanghebbenden: schoolleiding, intern begeleiders, leraren, ouders en leerlingen;
- observaties van de onderwijspraktijk in een aantal groepen. Deze observaties hebben wij samen met observanten van de school uitgevoerd.

We hebben een feedbackgesprek gevoerd met het bestuur, de schoolleiding, de intern begeleiders van de school. In dit gesprek hebben we onze bevindingen en oordelen besproken en heeft de school aangegeven wat zij gaat doen met deze bevindingen.